

28.9.2012

COMUNICARE CĂTRE MEMBRI

Ref.: Petiția nr. 0210/2012, adresată de A.G., de cetățenie britanică, privind presupusa aplicare de măsuri fiscale restrictive în cazul unui cetățean nerezident în Portugalia atunci când achiziționează un imobil în afara teritoriului său național

1. Rezumatul petiției

Petiționarul se plânge că autoritățile fiscale portugheze nu respectă articolul 10 litera (a) din Codul privind impozitul pe venitul persoanelor fizice, care prevede scutirea de taxe a câștigurilor obținute din transferul oneros al imobilelor destinate locuinței proprii și permanente, în cazul în care, în termen de 36 de luni de la data finalizării, valoarea tranzacției, dedusă din amortizarea unui eventual împrumut pentru achiziția imobilului, este reinvestită în achiziția unui alt imobil, având exclusiv aceeași destinație, situat pe teritoriul portughez sau pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene. Potrivit petiționarului, autoritățile portugheze recurg la măsuri restrictive și disproporționate atunci când o astfel de proprietate este achiziționată în afara teritoriului portughez. Una dintre aceste măsuri restrictive este lipsa notificării persoanei în cauză atunci când aceasta nu este rezidentă pe teritoriul național, forțând-o să aibă un reprezentant în Portugalia pentru a putea fi notificată. Petiționarul consideră că această situație este de natură să împiedice libera circulație a persoanelor în cadrul Uniunii Europene.

2. Admisibilitate

Declarată admisibilă la 15 iunie 2012. Comisia a fost invitată să furnizeze informații [articolul 202 alineatul (6) din Regulamentul de procedură].

3. Răspunsul Comisiei, primit la 28 septembrie 2012

Tratamentul fiscal aplicat câștigurilor de capital rezultate din cedarea de bunuri imobile

Conform legislației fiscale portugheze anterioare, scutirea fiscală în ceea ce privește impozitul pe venit datorat de persoanele fizice pentru câștigurile de capital rezultate din cedarea de bunuri imobile putea fi aplicată numai în condițiile în care câștigurile de capital ar fi fost reinvestite în bunuri imobile situate în Portugalia.

În 2003, Comisia a fost de părere că legislația în discuție constituie o limitare a liberei circulații a persoanelor și a capitalurilor, și a inițiat o procedură privind încălcarea dreptului comunitar împotriva Portugaliei. Drept urmare, la 14 decembrie 2004, Comisia a decis să trimită cauza spre soluționare Curții Europene de Justiție (CEJ).

La 16 octombrie 2006, Curtea Europeană de Justiție a pronunțat următoarea hotărâre cu privire la această cauză¹:

„Declară că, prin menținerea în vigoare a dispozițiilor fiscale, cum ar fi articolul 10 alineatul (5) din Codul impozitului pe venit datorat de persoanele fizice, care subordonează dreptul de scutire de la impozitul pe câștigurile de capital rezultate din înstrăinarea cu titlu oneros a bunurilor imobile destinate să servească reședinței personale și permanente a contribuabilului sau a unui membru al familiei condiției ca câștigurile obținute să fie reinvestite în achiziția de bunuri imobile situate pe teritoriul portughez, Republica Portugheză nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolelor 18 CE, 39 CE și 43 CE, precum și al articolelor 28 și 31 din Acordul privind Spațiul Economic European din 2 mai 1992”.

În februarie 2008, autoritățile portugheze au informat Comisia de faptul că, în temeiul *Decreto-Lei* (decret-lege) nr. 361/2007 din 2 noiembrie 2007², articolul relevant din legislația Portugaliei privind impozitul pe venit datorat de persoanele fizice [articolul 10 alineatul (5) din CIRS] a fost amendat. Astfel, scutirea fiscală sus-citată nu se aplică numai în cazul în care câștigurile de capital sunt reinvestite în Portugalia, ci și dacă acestea sunt reinvestite într-un alt stat membru al UE sau al Spațiului Economic European (în cel din urmă caz, numai atunci când există un acord privind schimbul de informații în domeniul fiscal).

Obligația de numire a unui reprezentant fiscal

În ceea ce privește comunicarea între contribuabilii nerezidenți din Portugalia și autoritățile fiscale, legislația portugheză, în vigoare până la sfârșitul anului 2011, i-a obligat pe aceștia să desemneze un reprezentant fiscal în Portugalia. Reprezentantul a avut rolul de persoană de contact între contribuabilii nerezidenți și autoritățile fiscale portugheze și este posibil ca de aceea autoritățile să fi refuzat să corespundeze cu petiționarul în Franța. În conformitate cu articolul 130 din CIRS (*Código do Imposto sobre o rendimento das pessoas singulares*, Codul privind impozitarea veniturilor persoanelor fizice), nerezidenții care au obținut venituri din surse portugheze, impozitate în Portugalia, aveau obligația de a-și desemna un reprezentant fiscal care să îi reprezinte în fața autorităților fiscale portugheze și care să garanteze îndeplinirea obligațiilor lor fiscale.

În luna iulie 2007, Comisia a decis să deschidă procedura de constatare a neîndeplinirii

¹ Cauza C-345/05 Comisia/Portugalia.

² Publicat în *Diário da República*, seria 1, nr. 211 din 2 noiembrie 2007.

obligățiilor, deoarece a considerat că această obligație era incompatibilă cu libera circulație a persoanelor și a capitalurilor, garantată de articolele 21 și 63 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Comisia înțelege că scopul acestei cerințe a fost de a garanta plata impozitelor și de a preveni evaziunea fiscală. Acestea sunt cerințe recunoscute de interes public. Totuși, Comisia a considerat că obligația generală impusă persoanelor nerezidente de a numi un reprezentant fiscal depășește ceea ce este necesar pentru a asigura atingerea acestor obiective și împiedică, prin urmare, libera circulație a persoanelor și a capitalurilor. Întrucât nu a existat o reacție corespunzătoare la avizul motivat transmis la 27 iunie 2008, Comisia Europeană a decis, la 19 februarie 2009, să introducă o acțiune la Curtea Europeană de Justiție.

La 5 mai 2011, Curtea Europeană de Justiție a urmat în mare măsură opinia Comisiei și a declarat că „prin adoptarea și menținerea în vigoare a articolului 130 din Codul privind impozitarea veniturilor persoanelor fizice (*Código do Imposto sobre o Rendimento das Pessoas Singulares*), care impune persoanelor nerezidente să desemneze un reprezentant fiscal în Portugalia în cazul în care obțin venituri pentru care este obligatorie prezentarea unei declarații fiscale, Republica Portugheză nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 56 CE”.

Înainte de finalul anului 2011, Portugalia a modificat articolul 130 din CIRS pentru a respecta hotărârea Curții Europene de Justiție.

Cu toate acestea, trebuie subliniat faptul că hotărârea Curții Europene de Justiție nu are efect automat sau imediat asupra drepturilor reclamanților individuali, deoarece procedura Curții nu soluționează cazuri individuale. Hotărârea Curții doar obligă statul membru să modifice normele sale fiscale în conformitate cu legislația UE. Instanțele naționale și organismele administrative sunt, în principal, responsabile pentru asigurarea faptului că autoritățile statelor membre respectă legislația UE în cazuri individuale. Prin urmare, cetățenii sunt îndemnați să se adreseze autorităților administrative sau judiciare naționale în conformitate cu procedurile naționale.

Serviciul de notificare și de comunicare transfrontalieră a documentelor în cadrul Uniunii Europene

Serviciul de notificare și de comunicare transfrontalieră a documentelor în cadrul Uniunii Europene este facilitat de Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (notificarea sau comunicarea actelor) și abrogarea Regulamentului (CE) nr. 1348/2000 al Consiliului. Acest regulament vizează să îmbunătățească și să accelereze transmiterea între statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială. Regulamentul se aplică între toate statele membre ale Uniunii Europene, inclusiv Danemarca, care a confirmat că intenționează să pună în aplicare conținutul regulamentului prin intermediul unei declarații. Regulamentul prevede modalități diferite de transmitere, notificare și comunicare a documentelor: transmiterea prin agențiile de trimitere și primire, transmiterea prin canalele consulare sau diplomatice, notificarea și comunicarea prin serviciile poștale și serviciile directe.

Cu toate acestea, articolul 1 (Domeniul de aplicare) prevede că „Prezentul regulament se aplică în materie civilă sau comercială în cazul în care un act judiciar sau extrajudiciar trebuie să fie transmis dintr-un stat membru în altul pentru a fi notificat sau comunicat. Acesta nu se aplică, în special, în materie fiscală, vamală sau administrativă, nici în ceea ce privește răspunderea statului privind acte sau omisiuni în cadrul exercitării autorității publice (*acta iure imperii*)”.

Din cauza inaplicabilității Regulamentului nr. 1393/2007 și a absenței oricărui alt act legislativ european referitor la notificarea sau comunicarea actelor în domeniul impozitării directe, cea mai bună opțiune pentru petiționar, în cazul în care nu a procedat deja astfel, este de a se adresa Ombudsmanului portughez (*Provedor de Justiça*). Formularul online poate fi găsit la <http://www.provedor-jus.pt/queixa.htm>.